

VÅGA
VISA

SAMVERKAN OM UTVÄRDERING

**Krubbans förskola
Danderyds kommun**

**Inger Dobson, Ekerö kommun
Linda Lovén, Nacka kommun
Vecka 8 2017**

Innehållsförteckning

VÅGA VISA	3
FAKTADEL	4
OBSERVATIONENS METOD	5
SAMMANFATTNING	5
<i>Sammanfattande slutsats</i>	5
<i>Starka sidor</i>	6
<i>Förbättringsområden</i>	6
MÅLOMRÅDEN	7
<i>Normer och värden</i>	7
<i>Utveckling och lärande</i>	10
<i>Ansvar och inflytande för barn</i>	15
<i>Förskolechefens ansvar</i>	17
JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION	20
REFERENSER	21

VÅGA VISA

VÅGA VISA är ett utvärderingssamarbete inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Ekerö, Nacka, Sollentuna, och Upplands Väsby.

Syftet med VÅGA VISA är att öka måluppfyllelsen i förskola och skola genom att utvärdera verksamheten på uppdrag av de politiska nämnderna i respektive kommun.

Metoderna omfattar idag tre delar: kundenkät, pedagogers självvärdering samt kollegiala observationer, och genomförs i både kommunala och fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor.

VÅGA VISA:

- baseras på läroplaner för förskola och skola
- utgår från ett barn- och elevperspektiv
- stödjer det systematiska kvalitetsarbetet
- jämför kommunernas förskolor och skolor
- sprider goda exempel och bidrar till lärande och utveckling

Observationer inom Våga Visa

Observationerna genomförs av erfarna pedagoger och skolledare med pedagogisk högskoleutbildning. Observatörerna bildar lag som besöker en förskola i en annan kommun. Observationerna utgår från läroplanerna och gäller följande målområden:

- Normer och värden
- Utveckling och lärande
- Ansvar och inflytande för barn
- Förskolechefens ansvar

Observatörerna skriver en rapport där de beskriver och bedömer förskolans arbete och resultat inom målområden, baserat på

- Observationer i verksamheten
- Intervjuer med personal och skolledning samt samtal med barn
- Förskolans styrdokument

Även fördjupade observationer kan genomföras, när kommunen beslutat om det. I fördjupade observationer avser observationen ett par av målområdena och eventuellt särskilda frågeställningar.

Mer information finns på VÅGA VISA:s hemsida på www.danderyd.se/vagavisa

FAKTADEL

Förskolan/delenhetens namn:	Föräldrakooperativet Krubban
Är verksamheten kommunal eller fristående? Om fristående ange ägare.	Förskolans föräldrar är ägare till förskolan. Förskolan drivs som en ekonomisk förening i kooperativform.
Antal avdelningar.	2
Ev. profil på förskolan.	Traditionell förskoleverksamhet

Statistik

Antal barn:	29
Antal pedagoger i barngrupp	Småbarn 3 pedagoger. Storbarn 2 pedagoger.
Antal barn per pedagog (omräknat till heltidstjänst)	6
Antal legitimerade förskollärare.	3 varav en föräldraledig.

Organisation /Ledning

Hur är ledningen organiserad? (finns ledningsgrupp, andra ledningsfunktioner)	Vi har ingen ledningsgrupp i denna lilla verksamhet. Förskollärarna är ansvariga att utifrån gällande läroplan och övriga styrdokument bedriva verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Barnskötarna är ansvariga utifrån arbetslagets ansvar i gällande läroplan och övriga styrdokument. Styrelsen har ett övergripande ansvar medans förskolechefen har det operativa/pedagogiska ansvaret.
Ledningsresursens årsarbetstid på förskolan.	100 % förskolechef varav ca 15 % med administration, resterande tid i barngrupp.

OBSERVATIONENS METOD

Två observatörer genomför observation av förskolan under vecka 8, 2017 genom att

- intervjua förskolechef dag ett och ett kortare samtal sista dagen
- intervjua tre pedagoger; en förskollärare och två barnskötare
- besöka förskolans båda avdelningar
- observera måltider, samlingar, utevistelse, fria och planerade aktiviteter
- ha spontana samtal med barn

Övrig tid reflekterar, diskuterar och skriver vi i rapporten. I samband med observationen tar vi också del av de dokument som beskriver förskolans verksamhet (se referenslista i slutet av rapporten).

SAMMANFATTNING

Sammanfattande slutsats

Föräldrakooperativet Krubban är beläget i en villa i Enebyberg, Danderyds kommun. Förskolan drivs som föräldrakooperativ och är en ekonomisk förening. Det pedagogiska arbetet leds av en förskolechef som också arbetar i en av barngrupperna. På förskolan finns två avdelningar med sammanlagt tjugonio barn, en för yngre barn och en för äldre.

På förskolans hemsida kan vi läsa att “Glädje, respekt och småskalighet i en trivsamt miljö kännetecknar Krubbans förskola” vilket vi observatörer också upplever. Vi möter pedagoger som trivs på sin förskola och gärna samarbetar. Deras medvetna förhållningssätt och metoder med att skapa arbetsro gynnar barnens utveckling och lärande. Ett väl förankrat samarbete mellan föräldrar och pedagoger finns på förskolan. Förskolechefens kompetens och engagemang bidrar till förskolans positiva utveckling.

Vi bedömer att arbetet med dokumentation av barns läroprocesser behöver fördjupas för att synliggöra och säkerställa utveckling och lärande samt för att utveckla verksamheten. Likaså kan användandet av digital teknik breddas för att även inkludera barns kreativa och skapande processer.

Vi anser också att alla på förskolan behöver ges mer delaktighet i det systematiska kvalitetsarbetet.

Starka sidor

Pedagogernas förhållningssätt och samspel bidrar till trivsel och trygghet.

Normer och värden, Förskolechefens ansvar

Pedagogernas medvetna arbetssätt skapar arbetsro vilket gynnar barnens utveckling och lärande.

Normer och värden, Utveckling och lärande

Ett väl förankrat samarbete mellan föräldrar och pedagoger finns på förskolan.

Ansvar och inflytande

Förskolechefens kompetens och engagemang bidrar till förskolans positiva utveckling.

Förskolechefens ansvar

Förbättringsområden

Dokumentation av barnens läroprocesser behöver fördjupas för att synliggöra och säkerställa utveckling och lärande samt för att utveckla verksamheten.

Utveckling och lärande

Användandet av digital teknik kan breddas för att även inkludera barns kreativa och skapande processer.

Utveckling och lärande

Alla på förskolan behöver ges delaktighet i det systematiska kvalitetsarbetet.

Förskolechefens ansvar

MÅLOMRÅDEN

Normer och värden

Beskrivning

Värdegrundsarbetet

På förskolans hemsida läser vi om en förskola som präglas av glädje, respekt och småskalighet. Vi möter pedagoger och barn som välkomnar oss till sin förskola. Förskolechefen berättar att hon upplever att förskolans arbetsklimat genomsyras av en positiv stämning, pedagoger och barn känns trygga och det finns en väl fungerande föräldrasamverkan.

Ett gemensamt framtaget dokument om värdegrunden för förskolans pedagoger finns upprättat och synligt uppsatt på avdelningarna. Här kan vi läsa om hänsyn, respekt för olikheter, kunskap och profession, tillåtande attityd m.m. Förskolan arbetar också med olika metoder för att implementera värdegrundsarbetet i vardagen tillsammans med barnen. På båda avdelningarna finns en dokumentation av ett rött ”kompishjärta” uppsatt på väggen i barnens nivå. Runt hjärtat finns moln med nedtecknade regler som har arbetats fram tillsammans med barnen. “En bra kompis lyssnar på den som pratar”, “En bra kompis hjälper till att städa” och “En bra kompis pratar istället för att slå”. Dessa regler går igenom och uppdateras vid behov varje höst och pedagogerna berättar att de hålls levande i vardagen. De återkommer till molnen när konflikter uppstår för att påminna om vad de kommit överens om. Vi ser också att förskolan använder sig av *Kompisböcker*¹ som de läser och samtalar om.

Förskolechefen säger att de för normkritiska diskussioner i arbetslaget och tillsammans med barnen. De strävar efter att utmana varandra och att tänka utanför sina egna normer och värderingar. På förskolan finns barnböcker som belyser mångfald och de har också möjlighet att låna bokkassar från biblioteket om detta. Förskolans miljöer såväl inomhus som utomhus är utrustade för att utmana och stimulera alla barn. Vi ser att pojkar och flickor ofta samarbetar och leker tillsammans men vi ser inte att pedagogerna arbetar för att medvetandegöra barnen om samhällets mångfald.

På förskolan finns en *Likabehandlingsplan* som också omfattar en *Plan mot diskriminering och kränkande behandling*. Den innehåller vision, utvärderingar, kartläggning, främjande insatser, förebyggande åtgärder, rutiner m.m. och finns tillgänglig för pedagoger och föräldrar. Pedagogerna säger att de i dagsläget inte är så delaktiga i revideringen av detta arbete vilket förskolechefen bekräftar då de under detta verksamhetsår prioriterat annat arbete.

---

¹ En bokserie av Linda Palm som tränar socialt samspel.

Förhållningssätt

Vi ser att pedagogerna ständigt är närvarande och engagerade tillsammans med barnen och att de är måna om att agera goda förebilder. De går ofta ned på knä för att möta barnen på deras nivå när de samtalar med dem. Vi ser också att pedagogerna varmt välkomnar barn och föräldrar när de kommer till förskolan. Vid behov finns alltid en famn att krypa upp till eller stöd för att slussas in i lek och samvaro med andra barn. Vi ser få konflikter mellan barnen under vår observation men när någon uppstår finns pedagoger till hands. Pedagogerna är måna om att barnen i första hand ska hantera sina konflikter själva. Behöver de hjälp använder de sig av deras konflikthanteringsmodell som bygger på att alla ska få komma till tals, hur de kan hitta nya lösningar och att alla ska känna sig nöjda med lösningen. Vi noterar vid flera tillfällen att pedagogerna lugnt och metodiskt samtalar med barnen när de blir osams och hjälper dem att samtala och lösa konflikter. I en analys av förskolans arbete kan vi läsa att deras konfliktlösningssmodell hjälper dem att ständigt utveckla förmågan att lyssna och sedan kompromissa sig fram till olika lösningar.

Chef och övriga pedagoger berättar för oss de är stolta över den fina sammanhållningen som råder på förskolan. Vi ser att pedagogerna samarbetar mellan avdelningarna och att de vid behov hjälper varandra. Vid sjukdom eller ledighet hos pedagogerna ser de alltid till att finna så bra lösningar som möjligt. Exempelvis täcker pedagoger från de äldre barnens avdelning ofta upp för de yngre barnen för att upprätthålla trygghet där medan nya vikarier då är med de äldre. Barnen har stor frihet att besöka varandras avdelningar vilket vi uppmärksammar att de ofta gör.

Arbetsklimat för barn

Vi läser i förskolans arbetsplan och vi ser att barngrupperna är små och att pedagogerna hinner se och bekräfta alla barn under dagarna. För att sänka ljudnivån inomhus har pedagogerna i samarbete med kommunens *Specialpedagogiska Centrum* medvetet arbetat med att minimera ljud. Utomhus har ett bullerplank mot gatan satts upp, inomhus har taket kompletterats med akustikplattor, ljuddämpande bord har köpts in m.m.

Pedagogerna delar ofta upp barnen i mindre grupper under delar av dagarna. Vi är med vid flera aktiviteter där några få barn arbetar tillsammans med en pedagog. Ofta är dessa grupper åldersindelade för att ge barnen extra möjligheter och utmaningar att utvecklas och lära. Vi ser också att pedagogerna har en medvetenhet i att inte i onödan avbryta pågående lekar. Förskolechefen beskriver att deras intention också är ”att inte göra för mycket utan fokusera på att göra ordentligt”.

Förskolan prioriterar att barnen får vistas mycket utomhus för att värna om hälsa och välbefinnande. Två dagar i veckan lämnas barnen utomhus på morgon. Rörelseaktiviteter förekommer kontinuerligt. Vi deltar i ett pass när pedagoger och barn utomhus utför rörelser efter en CD *Miniröris*². De barn som vill deltar, några kommer och går. Andra dagar besöker förskolan skog och parker där barnen får naturliga tillfällen till grovmotoriska aktiviteter.

---

² Ett rörelseverktyg för förskolan från Friskis & Svettis.

Vi läser i dokument, pedagoger berättar och vi upplever att förskolan prioriterar värdet av god och nyttig mat. Ett gemensamt policydokument finns framtaget för detta ändamål. Förskolans kock tillagar den mesta maten från grunden och maten baseras på råvaror med mycket frukt och grönsaker. Ett nära samarbete med kocken finns och vi ser att barnen äter med god aptit.

Bedömning i text

Det finns i hög grad en gemensam och förankrad syn på verksamhetens värdegrund bland pedagogerna. Förskolan arbetar med flera metoder för att stärka detta.

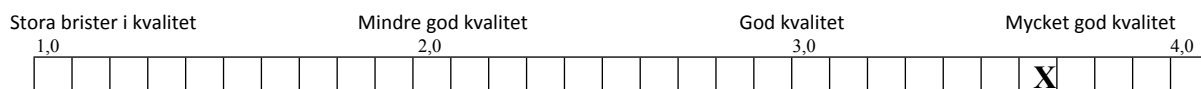
Det finns i relativt stor utsträckning ett aktivt arbete med att utveckla en förståelse för alla människors lika värde. Vi ser dock inga exempel på att pedagogerna arbetar för att medvetandegöra barnen om samhällets mångfald.

Det bedrivs delvis ett systematiskt arbete mot diskriminering och kränkande behandling med utgångspunkt från en plan. Alla på förskolan behöver ges ökad delaktighet vid utvärdering och revidering av planen.

Verksamheten genomsyras av det respektfulla förhållningssätt som råder mellan alla på förskolan. Vi tar del av ett dokument som beskriver hur konflikter kan hanteras och vi ser att denna metod används av pedagogerna.

Hela verksamheten präglas i stor utsträckning av ett tryggt och lugnt arbetsklimat som gynnar barnens lärande.

Bedömning enligt skala³

1.0 ³ Stora brister i kvalitet

Verksamheten har stora förbättringsbehov

2.0 Mindre god kvalitet

Verksamheten bedöms sammantaget ha mindre god kvalitet och har flera förbättringsområden

3.0 God kvalitet

Verksamheten har i huvudsak god kvalitet med vissa förbättringsområden.

4.0 Mycket god kvalitet

Verksamheten uppvisar goda lösningar och förhållanden som visar att den kommit långt i sin strävan att nå målen.

Utveckling och lärande

Beskrivning

Hur förskolan arbetar för att skapa förutsättningar för utveckling och lärande

På förskolan finns dokument som beskriver verksamheten såväl övergripande som mer detaljerat i form av termins- och veckoplaneringar. Vi ser att förskolan har tydliga återkommande rutiner för hur en vecka och en dag är planerad. Förskolechefen berättar att pedagogerna i det dagliga arbetet är måna om att skapa lugn och trygghet och att rutiner får ta tid.

Vi läser i förskolans övergripande dokument att verksamheten har tydliga kopplingar till förskolans läroplan. Vi ser dock inga citat från den på väggdokumentationer eller i barnens pärmar. Förskolechefen är tydlig med att det är ett medvetet val och att alla pedagoger kan läroplanen och därmed tillgodoser alla barns behov utifrån den. Under intervjun med pedagoger får vi också bekräftat att "vi kan vår läroplan" och att de på så sätt säkerställer verksamhetens kvalitet.

Vi deltar både i lärarledd undervisning och i aktiviteter som barnen själva valt. Vi uppmärksammar att det finns en medvetenhet hos pedagogerna som visar att de i minsta möjliga mån stör genom att avbryta barnens pågående lek och lärande. Vi får veta att barnen introduceras i miljön för att de på så sätt kan ägna sig åt självständigt arbete. Pedagogerna berättar att barnen är kreativa och vetgiriga och att de utgår från barnens intressen och nyfikenhet. Det pågår flera parallella projekt med utgångspunkt i förskolans tema. Barnen funderade t. ex. över varför saker växer, vilket lett till ett arbete om kretslopp.

Vi möts under vår första dag av några av de äldsta barnen som lyckats bygga en kulbana som fungerar och står stadigt. Förskolechefen bekräftar dem i deras arbete och påpekar utvecklingen från föregående vecka när banan ständigt rasade. Vi ser dock att utbudet av ostrukturerat och laborativt material skiljer sig åt mellan avdelningarna.

I förskolans kvalitetsdokument läser vi att de arbetar med ett fördjupat språkmedvetet arbetssätt för de äldsta barnen. Förskolechef berättar att alla barn får ta del av detta och att de använder sig av bl.a. av *Bornholmsmodellen*⁴ och andra språkstärkande material framförallt i samlingar. Inomhus kan vi se alfabet, bokstäver och olika bilder uppsatta och att det finns ett visst utbud av barnlitteratur. Vi ser på dokumentationer där barnen får träna på sin retoriska förmåga i flera sammanhang. De har exempelvis tagit med böcker hemifrån som de får presentera för sina kamrater under en samling. Vi ser också att sång, rim och ramsor är en del av det dagliga rutinerna. En dag i veckan samlas båda avdelningarna för en gemensam sångsamling. Vi hör att pedagogerna benämner det de gör i vardagen. Vi får berättat för oss att några av de äldre barnen gärna går upp till Solen för att läsa för de yngre. För barn som behöver extra utmaningar finns språkstimulerande appar att tillgå på lärplattan berättar pedagoger.

---

⁴ Ett systematiserat material för att stärka barns språkliga medvetenhet.

Pedagogerna säger att de tar tillvara så många moment som möjligt i vardagen för att stimulera barnens matematiska förmågor. Vi ser former och siffror uppsatta på väggarna. Hos de äldre barnen ser vi "matteburkar" placerade högt uppe på en hylla. På samlingarna förekommer "mattelek" där olika begrepp, kvantiteter och siffror m.m. tränas. Vi är med på en samling när barnen får varsitt kort ur en kortlek. Därefter lägger pedagogen ut ett kort på golvet och det barn som har ett kort med samma symbol och som också visar på ett motsatsord får lägga ned sitt kort. Här ser vi hur barnen tränar på begrepp som stor-liten, tom-full, hög-låg osv. Vi ser en dokumentation som visar de yngre barnens senaste adventskalender med små smällkarameller som de vartefter får öppna. Varje paket innehåller ett språkligt eller matematiskt uppdrag som t.ex. att sortera några pennor efter storlek eller känna efter vad som är tyngst, en liten sten eller en fjäder.

Att vårterminens projekt handlar om kretslopp och smådjur kan vi läsa på anslag i tamburerna. Under vår observation deltar vi vid två tillfällen då barnen planterar kärnor och samtalar om vad som krävs för den processen och barnen får ställa hypoteser. Pedagogerna är även medvetna om den teknik som finns i vardagen och upptäcker den tillsammans med barnen, såsom t.ex. vattenkran och blixtlås. I övrigt ser vi inte så mycket laborativt material som utmanar barnens förståelse för olika fysikaliska fenomen. Vi ser på dokumentationer på väggarna att förskolan arbetar tematiskt med "våra sinnen". Hos de äldre barnen finns olika upplevelser för lukt, känsel och hörsel på en hylla och de yngsta har gjort känselmålningar med sina händer. Projekten löper parallellt på båda avdelningarna.

Vi ser olika exempel på skapande verksamhet där de äldre barnen ges tillfällen till att måla och skapa med tillgängligt varierat material. Hos de yngre barnen ser vi inte så mycket tillgängligt kreativt skapandematerial.

Hur modern teknik integreras i lärandeprocessen

På förskolan finns lärplattor på båda avdelningarna och en gemensam projektor som används till att titta på foton. Ett policydokument för användandet av lärplattan finns som beskriver bl.a. "att alla appar vi använder ska ha ett tydligt syfte och mål" och att "vi pedagoger prövar alltid en ny app innan vi använder den med barnen". Vi ser inte att barnen använder lärplattan i så stor utsträckning varken självständigt eller tillsammans med en pedagog. Vi får veta av pedagogerna att detta är något barnen gör i hemmet. Vi noterar dock att pedagoger inte känner till alla appar som används tillsammans med barnen.

Vi ser dock att barn och pedagoger tillsammans använder lärplattan för att söka information. Vi hör t.ex. ett barn som säger "Vi måste googla på det" när det vill veta mer om en specifik grönsak. Förskolechef berättar att de i samtal med barnen, när de söker information via internet pratar om "att allt inte alltid är på riktigt". Övriga pedagoger säger att de inte reflekterat över källkritiska förhållningssätt i detta sammanhang.

Pedagogerna fotograferar med lärplattan och använder sig av *Pic Collage*⁵ för att sätta samman olika typer av bilder med text. De mailar kontinuerligt ut information till föräldrar.

Pedagogerna menar att digitaliseringens roll i förskolan är ett utvecklingsområde där de gärna vill ha mer utbildning och inspiration.

Hur verksamheten anpassas till barn i behov av särskilt stöd

Om förskolan anser att de har barn som behöver extra stöd samtalar de tillsammans med förskolechef och upprättar en handlingsplan. Miljö och arbetssätt ses över för att om möjligt anpassa verksamheten utifrån barnets behov. Berörda föräldrar kontaktas och en dialog sker tillsammans med dem. Förskolan har möjlighet till extern handledning av exempelvis specialpedagog, förskolepsykolog eller talpedagog som kan ge vägledning i hur arbetet kan gå vidare. Både chef och pedagoger säger att de har ett mycket bra samarbete och stöd från kommunen i dessa frågor.

Vi ser en tydlig miljö i förskolan där bildstöd används. Vi hör talas om och läser i förskolans dokument om deras konfliktlösningsmodell, arbete i lekgrupp och vi ser att alla barn ges den tid de behöver vid de dagliga rutinerna. Det finns ett medvetet arbetssätt för att hålla ljudnivån låg. Vi noterar hur pedagoger på ett smidigt sätt anpassar verksamheten för barn som behöver extra stöd samtidigt som vi ser att de inkluderas. Anpassningen kan handla om små detaljer som gör att dagen fungerar bra för samtliga barn i gruppen.

Hur verksamheten anpassas efter barn med annat modersmål

I dagsläget finns ett par barn och pedagoger som är flerspråkiga. Pedagogerna berättar att de tidigare vid något tillfälle läst böcker på annat aktuellt modersmål. De anser att detta är ett utvecklingsområde där de bl.a. kan ta hjälp av digital teknik.

Dokumentation av barns lärprocesser

Pedagoger berättar för oss att barnens individuella lärprocesser dokumenteras regelbundet och sammanställs en gång per kvartal med som de benämner "Tillbakablickar" som oftast består av ett *Pic Collage* med bilder över vad barnet varit med om. I detta urval är barnen inte delaktiga, men kan ta del av tillbakablickarna i deras portfolio och även i hemmet med sina vårdnadshavare då den också skickas hem. Föräldrarna uppmanas att kommentera i dessa dokument, vilket vi ser att många gör. Ett yngre barn kommer och sätter sig med oss i en soffa och visar stolt upp sin pärm. Barnet som inte kommit så långt i sin språkliga utveckling på grund av sin ålder visar igenkännande med gester och glada tillrop på bilderna i pärmen.

---

⁵ En app som används för att skapa bildcollage och dokument.

Förskolechef och pedagoger säger att de inte ser något jättebehov av att dokumentera barnens lärprocesser med reflektioner och kopplingar till läroplanen då de hela tiden ser vad barnen lär. De berättar att barnen ges möjlighet att reflektera över bilder uppsatta på väggarna. Vi ser få dokumentationer med barnens reflektioner.

Förskolan har ett *Instagramkonto* som är öppet enbart för vårdnadshavarna. Varje fredag mailas också "veckan i bild" ut till samtliga vårdnadshavare och även ett veckobrev med information om kommande vecka. Vid intervju med chef och pedagoger får vi veta att de ser den pedagogiska dokumentationen som ett utvecklingsområde.

Miljön som stöd för lärandet

Förskolan finns i en souterrängvilla med en gård som nyttjas varje dag. I köket lagar förskolans kock god och nyttig mat till barn och vuxna. Verksamheten är förlagd på två plan, de yngsta barnens avdelning Solen på övre plan och de äldsta, Regnbågarna, på nedre plan. Vi upplever en tillåtande och tydlig miljö för barnen. Möbler, hyllor och krokar är anpassade för dem och materialet och dokumentationer finns i deras nivå. Mycket av materialet finns placerat i genomskinliga backar. Backar och hyllor är uppmärksatta för att underlätta för barnen att hitta och lägga tillbaka på rätt plats. Pedagogerna berättar att de ofta möblerar om, testar och provar sig fram. På båda avdelningarna kan vi se hemvrå, plats för skapande aktiviteter, tillgängliga böcker, bygghörnor, rekvisita till rollek, plats för samling och måltider.

Utomhus, på förskolans något kuperad gård, finns rutschkanor, gungbräda, lok, båt, odlingslådor för barnens planteringar, bänkar, bord, sand, gräs och asfalt. I planket ut mot vägen finns fönsterrutor där barnen kan följa vad som händer utanför. Det finns även en skaparverkstad för snickeri i en bod och ett stort förråd med rikligt med material såsom cyklar och sandleksaker. Vi ser hur båda avdelningarnas barn och pedagoger samspelar och vi upplever arbetsro. Solen har tillgång till en balkong där några av barnen sover i vagn under vilan.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning

Pedagogerna berättar att de har ett väl fungerande bibliotek i dess närhet som besöks kontinuerligt för att låna böcker, ofta i form av bokpaket som biblioteket sätter ihop. Biblioteket erbjuder även förskolan teaterföreställningar. De äldsta barnen åker årligen på ett museibesök. Båda grupperna lämnar regelbundet gården för lek och lärande i närområdet, i parker och skogar. Inom kort kommer en pedagog att handleda en lärarstudent på förskolan.

Bedömning i text

Verksamheten är i hög grad strukturerad med tydliga dokument och undervisningen utgår till stora delar från förskolans läroplan.

Barnen får i relativt stor utsträckning pröva olika arbetsätt och arbetsformer och ges möjligheter att utvecklas så långt som möjligt. Utforskande och kreativa arbetsätt förekommer till viss del. Vi ser dock få tillfällen då barnens föreställningar utmanas genom öppna frågor.

Arbetsätt som stimulerar samarbete mellan barnen i deras lärande förekommer i hög grad. Vi ser ofta barn som leker och samspekar.

Arbetsätt som utvecklar språk och matematiskt tänkande förekommer till stora delar. Pedagogerna arbetar med att involvera detta i den dagliga verksamheten samt under mer planerade aktiviteter.

Arbetsätt som utvecklar förmågor inom naturvetenskap förekommer i viss utsträckning. Vi ser att förskolan arbetar med detta men vi upplever att arbetet kan fördjupas för att ge barnen ökad förståelse. Pedagogerna använder till viss del estetiska arbetsätt som verktyg i lärprocesser.

Användandet av digital teknik kan breddas för att även inkludera barns kreativa och skapande processer.

Verksamheten anpassas i hög grad för barn i behov av särskilt stöd. Det finns väl fungerande strategier och metoder för detta arbete i och med anpassning av miljö och verksamhet, samt god tillgång till handledning.

Verksamheten anpassas i mindre utsträckning för barn med ett annat modersmål och det saknas strategier och metoder för detta arbete. På förskolan finns i dagsläget få barn med annat modersmål.

Dokumentation av barns lärprocesser förekommer i viss utsträckning men vi saknar barnens delaktighet i detta arbete. Detta gör också att dokumentationen inte till fullo bidrar till verksamhetens utveckling.

Föräldrar har stor möjlighet att kontinuerligt ta del av befintlig dokumentation.

Lärandemiljön är i relativt stor utsträckning stimulerande, utmanande och mångsidig inomhus. Vi ser dock att miljöerna skiljer sig åt mellan avdelningarna gällande ostrukturerat och laborativt material som inbjuder till utforskande och kreativa aktiviteter. Utomhus finns till stora delar en stimulerande miljö.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning sker i det pedagogiska arbetet. Närområdets möjligheter tas i hög grad tillvara i verksamheten genom att förskolan t.ex. ofta besöker närliggande parker och skogsområden.

Bedömning enligt skala

Stora brister i kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☒	☐

Ansvar och inflytande för barn

Beskrivning

Ansvar för det egna lärandet

Vi ser att barnen ges flera tillfällen till att ta ansvar. När det är dags för samling på avdelningarna plingar de i en klocka, vilket betyder att alla hjälps åt att plocka undan materialet som använts. Vi noterar hur alla barn görs delaktiga i detta genom att pedagogerna vägleder och stöttar.

De yngsta barnen turas om att vara dukvärd, vilket innebär att barnet ibland hjälper till att duka borden både till lunch och mellanmål, samt får ropa upp i vilken ordning barnen får gå och sätta sig. Vid lunch och mellanmål ser vi hur barnen serveras maten och att smörgåsar ofta breds av pedagogerna. På borden finns små kannor för dryck som några barn använder. Barnen väljer själva vad de vill äta. Efter lunchen dukar barnen av sina bestick, glas och tallrikar som de skrapar av från matrester.

På de äldre barnens avdelning väljs varje vecka i turordning, veckans duk- hall- och luktvärddar. Vi noterar att barnen tycker att detta är roliga ansvarsområden och gärna vill bli valda. Hallvärden ser till att det är ordning i hallarna efter utevistelsen och luktvärden sitter på en stol intill matrummet och luktar omsorgsfullt på allas händer för att se till att alla har tvättat sig ordentligt före måltiden. Förskolechefen säger att detta har lett till att alla är noga med sin handhygien och att de på så sätt förmodligen förebygger en hel del infektioner.

Vi ser att barnen på båda avdelningarna ges ansvar att allt efter sina förmågor få klä på och av sig själva i samband med utevistelsen. De äldsta så gott som helt själva medan de yngre vid behov får stöd och hjälp av sina pedagoger.

Demokratiska arbetsformer

Pedagogerna berättar att de ofta tar till vara barnens tankar och idéer. T.ex. är några barn intresserade av växter och småkryp vilket utmynnar i ett odlingsprojekt. På förskolan får barnen plantera olika frön och kärnor för att därefter följa processen.

De yngsta barnen väljer själva plats på samlingen, vid måltiderna har de fasta platser. De äldre barnen har dukvärdar som gör en bordsplacering för dagens måltider.

Förskolan har inget formellt forum för demokrati men barnen görs medvetna om demokratiska processer genom majoritetsbeslut då de röstar om olika saker, t. ex vid val av namn på grupp eller typ av aktivitet. Vi läser på en dokumentation att barnen vid vilan kan få rösta vilken bok som ska läsas, ibland genom handuppräckning ibland genom att lägga en sak på den bok de vill höra. Här står också beskrivet att ordet rättvisa är något som ofta kommer upp på förskolan och att omröstning är ett av flera sätt att tydligt belysa vad det kan innebära när det är många som vill olika. Vi är med när de äldre barnen samlas inför en vilostund. Ett barn vill att de ska lyssna till musik och få massage istället för att lyssna till en bok. Barnen får då rösta på de två alternativen genom handuppräckning. Tillsammans räknar de rösterna och kommer fram till ett beslut.

Samverkan med föräldrar

Förskolan drivs som ett föräldrakooperativ med föräldrar som har, enligt chef och pedagoger, ett stort engagemang och delaktighet i sin förskola. En ständig dialog dem emellan fortgår och beslutsvägarna är snabba i den lilla enheten berättar förskolechefen. Ansvarsfördelningen mellan pedagoger och vårdnadshavare är tydlig. Det pedagogiska arbetet drivs av förskolechefen medan vårdnadshavarna har ansvar för ekonomi och övriga praktiska göromål. Alla vårdnadshavare fyller i *Våga Visas* kundenkät⁶ varje år. Varje termin erbjuds de ett utvecklingssamtal om sitt barn. De får i förväg hem en inbjudan till samtalet där syftet förklaras samt med några punkter att tänka på. Inför samtalet intervjuas barnen och detta finns också med som underlag. Under samtalet går de tillsammans igenom barnets individuella utvecklingsplan som pedagogerna utarbetat. Barnen deltar inte under dessa samtal.

Dessutom anordnas föräldramöten, föräldrafrukostar, luciafirande och sommarfest där vårdnadshavarna deltar.

---

⁶ Årlig kundenkät för bl.a. förskola.

Bedömning i text

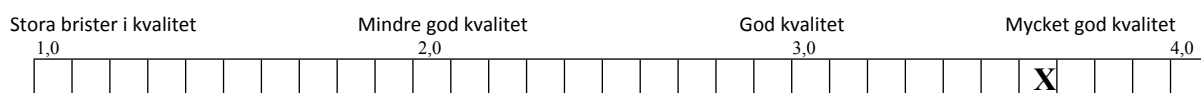
Barn ges till stora delar möjlighet att ta ansvar för det egna lärandet och miljön t.ex. vid rutinsituationer. De yngre barnen kan dock ges mer ansvar vid exempelvis måltider.

Barns tankar, intressen och åsikter tas vanligtvis tillvara i verksamheten och de ges i hög grad möjlighet att påverka sin egen situation i förskolan. De har även i stor utsträckning inflytande över planering, arbetsätt, och innehåll.

Forum för demokratiska processer finns till stora delar. Vi deltar vid flera tillfällen då barnen får vara med och rösta och på så sätt få förståelse av detta.

Föräldrarna ges i hög grad möjlighet att i dialog med förskolan påverka utvecklingen av innehållet i verksamheten. Förskolans huvudman, föräldrakooperativet, bidrar bl.a. till att de har stor insyn och delaktighet.

Bedömning enligt skala kanske lägre

Förskolechefens ansvar

Beskrivning

Hur förskolechef leder den pedagogiska verksamheten

Förskolechefen har arbetat på förskolan i tre år och vi upplever att hon har stora kunskaper om verksamhetens pedagogiska kvalitet. Hon arbetar stor del av sin tid i barngrupp, under detta verksamhetsår på de äldre barnens avdelning där hon också är avdelningsansvarig. Förskolechefen har lagt ned mycket tid på att skapa, utveckla och revidera förskolans alla dokument så att de överensstämmer med gällande lagar och planer. Hon berättar att hon är stolt över sina otroligt duktiga kollegor, deras gemensamma arbete med värdegrunden och den positiva barnsynen vilket som hon beskriver bidrar till en lugn och trygg miljö. De är alla noggranna och hon värnar om att allt arbete får ta sin tid. Vi upplever vid flera tillfällen att pedagogernas arbete får ta tid, att de inte stör barnen i onödan i deras aktiviteter och att de är flexibla att hitta lösningar. De värnar om och är trygga i att arbetet med barnen är det viktigaste och att praktiska göromål kan få stå tillbaka för detta. En pedagog berättar t.ex. att de föregående vecka hade inskolningar av nya barn och därför prioriterade de arbetet med barnen istället för att skriva veckans informationsbrev till vårdnadshavarna.

Pedagoger vi intervjuar säger att förskolechefen är deras pedagogiska ledare som stöttar och inspirerar. De säger också att de känner delaktighet i det pedagogiska arbetets utveckling. Förskolechefen betonar att de är ett arbetslag, de har ett extremt gott samarbete och planerar tillsammans varje månad under deras pedagogiska möten. Hon säger också att förskollärarna har de övergripande ansvaret och att det är de som driver den pedagogiska verksamheten. Arbetet utvecklas och utförs därefter av samtliga i arbetslaget.

Det systematiska kvalitetsarbetet

Vi läser i förskolans kvalitetsdokument och förskolechefen beskriver för oss hur det systematiska kvalitetsarbetet bedrivs. En tydlig grundstruktur med ett årshjul finns upprättat som stegvis beskriver arbetet. Arbetet startar i augusti på en planeringsdag då arbetsplan upprättas, den gemensamma värdegrunden fastställs och Likabehandlingsplanen revideras.

Förskolechefen berättar att samtliga pedagoger har möte en gång i månaden för att utvärdera, uppdatera och planera verksamheten. Resultat från möten sammanställs av förskolechefen i ett årligt kvalitetsdokument efter en mall från kommunen. En verksamhetsberättelse skrivs också inför föreningens årsmöte. Vi upplever i samtal med pedagoger att de inte är lika delaktiga i detta arbete. Förskolechefen påpekar att från och med i vår kommer alla pedagoger ges mer delaktighet i utvärderingen av verksamheten på den gemensamma planeringsdagen. Hennes vision med detta arbetssätt är att skapa en ”röd tråd” mellan förskolans egna dokument och kommunens kvalitetsrapport.

Barnen är delaktiga i arbetet genom kontinuerliga samtal tillsammans med pedagogerna. De berättar att de tillvara på barnens tankar och åsikter men att dessa samtal inte dokumenteras. Föräldrar är bl.a. delaktiga genom deras medverkan i den årliga Våga Visa-enkäten, vid utvecklingssamtalen och deras medverkan vid föreningens styrelsemöte där även förskolechefen medverkar. På dessa möten har förskolechefen en stående punkt “Förskolechefen har ordet” där hon bl.a. informerar om det pågående pedagogiska arbetet.

Möjligheter till kompetensutveckling för personal utifrån verksamhetens behov

Förskolan har möjlighet och tar del av aktuell kompetensutveckling från kommunen. De har t.ex. deltagit i utbildningar om teckenstöd, autism och om barns lärande. Förskolechefen medverkar i ett nätverk om kollegialt lärande anordnat av kommunens *Specialpedagogiska Centrum*. Hon berättar och pedagoger bekräftar att kompetensutveckling diskuteras under medarbetarsamtal och att pedagogerna har en plan för detta som upprättas i samband med dessa samtal. Förskolan har dessutom tillsammans med två närbelägna förskolor genomgått brandutbildning och utbildning i *HLR*, hjärt- och lungräddning.

Förskolechefen säger att de ständigt pågående dialogerna mellan pedagogerna ger rikligt med tillfällen för kunskapsutbyte och att ständig samverkan sker på förskolan. Vi ser dock inte att utvärderingar och analyser om detta nedteknats. Förskolechefen arbetar med att ge alla pedagoger delaktighet i det pedagogiska arbetet genom att ge dem olika ansvarsområden och utmaningar.

Samverkan och övergångar inom verksamheten och mellan skolformer

Byte av avdelning från de yngre barnens till de äldre sker per automatik, säger förskolechefen och övriga pedagoger bekräftar. De flesta övergångar sker efter sommaren. Barn och pedagoger känner varandra väl, träffas dagligen ute på gården och besöker ofta varandras avdelningar. Barnen får sina nya platser uppmärkta innan de går på sommarledighet och när de kommer tillbaka på hösten börjar de på sin nya avdelning.

Förskolan samarbetar under vårterminen med två andra närbelägna förskolor tillsammans med blivande förskoleklassbarn. De träffas vid några tillfällen på de olika förskolorna för att lära känna varandra inför skolstart. De flesta av dessa barn börjar nästan alltid på samma närliggande skola. Förskolechefen berättar att de har ett bra samarbete med skolan. De blivande förskoleklassbarnen besöker skolan vid ett tillfälle under våren. Blivande klasslärare besöker också förskolan.

Ett mer djupgående samarbete mellan övergången förskola - skola bedrivs just nu inom kommunen där en av förskolans pedagoger medverkar. Här diskuteras bl.a. arbetssätt och förväntningar från båda håll inför skolstarten gällande exempelvis vad barnen bör ha tillägnats för färdigheter inför skolstart och hur de arbetar vidare med detta i förskoleklass.

Bedömning i text

Förskolechef har i hög grad kunskap om verksamhetens pedagogiska kvalitet då hon också arbetar till stora delar i barngrupp.

Förskolechef arbetar till stora delar för att utveckla verksamheten tillsammans med sina medarbetare t.ex. vid deras kontinuerliga arbetsplatsträffar.

Förskolechef tar i hög grad ansvar för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten. Pedagoger och barn medverkar i viss mån i detta arbete, men vi anser att de kan ges större inblick och delaktighet.

Föräldrar till barn deltar till stora delar i det systematiska kvalitetsarbetet.

Det systematiska kvalitetsarbetet utgår från ett årshjul som stegvis beskriver arbetet. Arbetet dokumenteras i hög grad av förskolechefen och utmynnar i ett kvalitetsdokument efter en mall från kommunen. Vi ser inte att barn och pedagoger i dagsläget är så delaktiga i dessa dokument.

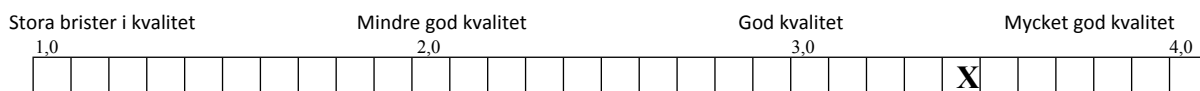
Pedagoger erbjuds till stora delar kompetensutveckling som är kopplad till verksamhetens behov, oftast i regi av kommunen.

Det finns delvis rutiner och former för samverkan och kunskapsutbyte mellan pedagogerna men vi saknar dokumentationer om detta.

Det finns i hög grad en fungerande samverkan inom verksamheten. Vi ser att alla barn är "allas barn".

Det finns ett väl fungerande arbete med övergångar mellan skolformer såväl inom verksamheten som med närliggande skola.

Bedömning enligt skala

JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION

Observationsår: *Förbättringsområden i tidigare rapport:*

Nuläge:

2012	Modern teknik i lärprocesserna	Kvarstår
2012	Den pedagogiska dokumentationen	Kvarstår
2012	Samarbete mellan avdelningarna	Åtgärdat
2012	Tydligheten i det systematiska kvalitetsarbetet	Är under arbete

REFERENSER

Läroplan för förskolan, Lpfö 98/16, Skolverket 2016 (reviderad)
Bedömningsmatris förskola 2015
Metodbok observationer 2014
Rapportmall förskola 2015
www.skolverket.se

Agenda läsåret 2016-2017, reviderad 16-09-16
Arbetsplan läsåret 2016-2017
Grovplanering för våren 2017, 20170215
Handlingsplan Förskola, Danderyds kommun
Handlingsplan hot och våld, 2015-03-02
Handlingsplan Våga Visa
Hur vi arbetar konkret på Krubban-17
Hygienregler, 2016-11-25
Intervjufrågor till barn
Julbrev 2016
Konflikthanteringsmetod reviderad-15
Kvalitetsdokument Krubban 2015-2016
Krubbens policy för solskydd
Likabehandlingsplan läsåret 2016-2017 Krubban
Mall individuella utvecklingsplaner
Manuslekgrupp
Medarbetarsamtal
Pedagogisk kartläggning Förskola, Danderyds kommun
Personalapolicy
Policy för klagomål
Policy för lärplattan
Policy för sjuka barn på Krubban, 2016-11-25
Policy för utflykter
Schema ht-16, reviderad 100913
Solen veckan i bild
Tillbakablickar
Tillbakablickar Solen
Utvärdering arbetsplan våren -16
Utvärdering av aktivitet utflykt
Utvärdering inskolning på Krubban
Veckan i bild
Veckobrev för vecka 5-17
Veckorutiner för Krubban våren 2017, 2017-01-05
Verksamhetsberättelse läsåret 15-16, 20160808
Välkommen till utvecklingssamtal
Värdegrund Krubban 2016-2017, 2016-08-17
www.krubban.se
Årsplan 2016-2017

